

22.8.2017

Liitteen 12 mukainen aamuvarallaolo

Omassa kodissa työskentelevien perhepäivähoitajien liitteen 12, 7 §:n taulukkoon, jossa on KVTES:n työaikaluvun perhepäivähoitajiin sovellettavat määräykset, on lisätty viittaus työaikaluvun varallaolomääräysten 5 §:n 1, 3 ja 6 momentteihin. Taulukkoon tämä on merkitty aamuvarallaoloksi.

Mikäli hoitaja ei työ sopimuksessa ole antanut suostumustaan varallaoloon, on varallaolosta sovittava. Kun varallaolosta on sovittu, voi työnantaja tämän jälkeen määrätä varallaoloon ainoastaan klo 10 saakka. Varallaolosta tulee antaa sellaiset kirjalliset ohjeet, että työntekijä tietää varallaoloon liittyvät oikeudet ja velvollisuudet.

Hoitajalla on aina työehtosopimuksen mukainen ilmoitusvelvollisuus lasten poissaoloista. Työnantajan on kerrottava hoitajille milloin ja miten poissaoloista on ilmoitettava. Työnantajalla on myös velvollisuus vastata hoitajien ilmoituksiin viipymättä. Käytännön kannalta on kuitenkin hyvä miettiä valmiita ohjeita näihin tilanteisiin, jolloin ohjaajan työ helpottuu ja hän pystyy paremmin hallitsemaan ajankäyttöään. Koska aamuvarallaolo voi kestää vain klo 10 asti, on viimeistään siihen mennessä ilmoitettava lapsen/lasten poissaolosta ohjaajalle.

Perhepäivähoitajaa ei voi velvoittaa olemaan kotonaan työvuoroluetteloön merkityn työvuoron alkamisajankohdasta lukien ilman, että hoitaja tietää mistä ajasta on kyse. Työnantajan on kerrottava hoitajille miten aamun eri tilanteet hoidetaan. Onko kyseessä varallaolo, työajaksi luettava aika, voiko hoitaja vapaasti poistua kotoaan ilman työ- tai varallaolo-velvoitetta vai onko hänen siirryttävä työskentelemään kodin ulkopuolelle työnantajan määräämään paikkaan.

Esimerkki 1

Hoitajan työvuoro on merkitty alkavaksi klo 6.30, jolloin ensimmäisen lapsen pitäisi tulla hoitoon. Lapsi ei jostain syystä saavu hoitoon klo 6.30 eikä lapsen poissaolosta tai myöhästymisestä ole ilmoitettu. Seuraavan lapsen pitäisi hoitosopimuksen perusteella saapua klo 7.30. Hoitajan on tiedettävä, mitä aikaa tuo klo 6.30 – 7.30 välinen yksi tunti on. Mikäli hoitajaa ei ole määrätty varallaoloon tai hänelle ei ole määrätty muita työtehtäviä, voi hoitaja halutessaan poistua kotoaan tunnin ajaksi ennen seuraavan lapsen hoitoon saapumista.

Esimerkki 2

Hoitajalle on ilmoitettu edellisenä päivänä klo 18 sen lapsen huomisesta hoitoajan muutoksesta, joka yleensäkin tulee lapsista ensimmäisenä hoitoon. Hoidon tarve muuttuu siten, että lapsi tulee normaalin klo 7 sijaan vasta klo 9. Hoitajan täytyy tietää, milloin hänen on ilmoitettava muuttuneesta hoidon tarpeesta ohjaajalle. Kunta voi ohjeistaa, että poissaolosta on ilmoitettava viipymättä ohjaajalle ja hoitajan on tätä noudatettava. Ohjaaja joutuu tiedon saatuaan miettimään onko tarvetta muuttaa hoitajan työvuoro alkamaan myöhemmin, mikäli seuraava lapsi tulee vasta klo 8 hoitoon. Työvuoroluettelon muutoksen sijaan hoitajaan voidaan käyttää varallaoloa työvuoron alkamisajankohdasta kello seitsemästä kello 10 asti, mikäli ohjaaja arvioi, että seuraava klo 8 tuleva lapsi saatetaankin tuo-

22.8.2017

da jo ennen sovittua hoitoaika. Näin työnantaja voi varautua siihen, että hoitaja on kotona, mikäli joku muu lapsi tarvitseekin yllättäen tulla sovittua aikaisemmin hoitoon.

Käytännön kannalta saattaa olla toimivinta, että työnantaja määrää kaikki hoitajat aamuvarallaoloon työvuoroluettelon merkityn työajan alkamisajankohdasta klo 10 saakka. Näin vältetään epäselviltä tilanteilta ja hoitaja tietää velvollisuudekseen pysytellä kodissa tai kodin lähetyvillä silloinkin, kun ensimmäinen hoitoon tuleva lapsi ei tule sovittun mukaisesti hoitoon.

Työnantajan tulee harkita varallaolon tarve ja määrittellä noudatettava varallaolon muoto, siihen liittyvä sidonnaisuuden, yhteydensaantitapa ja työpaikalle saapumisen enimmäisaika. Varallaoloa ei lueta työaikaan. Mikäli työntekijä joutuu varalla ollessaan aktiivityöhön, ei tältä ajalta suoriteta varallaolokorvausta, koska varallaoloaikana työntekoon käytetty aika luetaan työaikaan.

Varallaolokorvauksen suorittamisen edellytyksenä on, että perhepäivähoitaja on varalla työnantajan määrääjäksi antaman kirjallisen määräyksen tai ennalta laaditun työvuoroluettelon nojalla. (KVTES III luku, 5 §, 6 mom.)

Varallaolosta korvataan kultakin varallaolotunnilta, jona työntekijä on velvoitettu olemaan varalla, rahakorvauksena 20–30% korottamattomasta tuntipalkasta tai annetaan vastaava vapaa-aika. (KVTES:n työaikaluvun 5 §:n 3 mom.) Korvausta määrättäessä otetaan huomioon varallaolon aiheuttamat rajoitukset työntekijälle kuten esimerkiksi liikkumisalueen laajuus ja työpaikalle saapumisen enimmäisaika. Pääsääntö on, että mitä nopeammin on saavuttava työpaikalle ja ryhdyttävä työhön, sitä korkeampaa korvausta maksetaan.

Esimerkki 3

Hoitaja on määrätty varallaoloon merkityn työajan alkamisajankohdasta klo 10 saakka. Työvuoro on merkitty alkavaksi klo 7.15. Ensimmäinen lapsi tulee kuitenkin hoitoon vasta klo 8.00 eikä tästä ole ilmoitettu hoitajalle. Varallaolokorvausta maksetaan klo 7.15 – 8.00 väliseltä ajalta.